

**BOUWSTENENNOTITIE t.b.v.
kaderstelling Beleid
grondgebonden zon in het
landelijk gebied ZON**

versie 14 november 2017

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 Aanleiding, opgave en ambitie	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Opgave en ambitie.....	3
1.3 Proces	4
2 Bouwstenen	4
2.1 Inleiding	4
2.2 Het beleidskader 'Ja, mits...'	4
2.3 Hoofdopzet en bouwstenen	4
3 Instrumentarium	6
3.1 Instrumentarium.....	6
3.2 Monitoring & Evaluatie.....	6
3.3 Faciliteiten	6

1 Aanleiding, opgave en ambitie

1.1 Aanleiding en doelstelling

- Duurzame energie is een opgave vanuit de Omgevingsvisie Flevolandstraks. De koers voor duurzame energie richt zich op drie lijnen: 'Energie neutrale steden en dorpen', 'Ruimte voor energie' en 'Het goede voorbeeld'. Deze drie lijnen dragen bij aan het realiseren van de gestelde ambitie om in 2050 een fossielvrije provincie te zijn.
- In de lijn 'Ruimte voor energie' wordt ruimte geboden aan windenergie in de vorm van het Regioplan Wind en ingezet op 1.000 hectare grondgebonden zon in het landelijk gebied. Er van uitgaande dat tegelijkertijd de ruimte voor zon in het stedelijk gebied maximaal wordt benut.
- Er zijn vele initiatiefnemers voor zonneparken in Flevoland, door ruimte te bieden aan de ontwikkeling van grondgebonden zon biedt de provincie ruimte aan initiatiefnemers, kunnen de gemeente initiatieven duidelijk en eenduidig behandelen en wordt meebewogen met de maatschappelijke vraag.
- Om ruimte en duidelijkheid te bieden is nieuw beleid dig om nieuw beleid op te stellen/ het beleid vanuit Omgevingsplan 2006 aan te passen;
- Hiertoe heeft PS op 24/5/2017 een Startnotitie Zon vastgesteld. Dit geeft de kaders voor het proces om het huidige beleid te herzien dat niet-agrarische bouwwerken op als agrarisch bestemde gronden niet mogelijk maakt.
- De provincie biedt deze ruimte aan de hand van nieuw beleid. Input hiervoor vormt deze Bouwstenennotitie.
- Een belangrijk uitgangspunt van de wetgever bij het ontwerpen van de Omgevingswet is vertrouwen: vertrouwen in initiatiefnemers, in de overheid, maar ook tussen overheden. Het op te stellen beleid voor Zon biedt hiervoor de kaders.
- Kortom: de provincie biedt met dit beleid duidelijkheid, flexibiliteit en borgt de kwaliteit.

1.2 Opgave en ambitie

- De energieopgave van de provincie Flevoland is groot. In totaal is de energiebehoefte 41,5 Petajoules. Naast besparen en opwekken van andere vormen van energie is er behoefte aan het opwekken van 15 PJ zonne-energie. Uitgangspunt is dat 2/3 hiervan op daken gerealiseerd kan worden. Dit betekent dat de helft van al het beschikbare dakoppervlak in Flevoland (woningen, bedrijven, agrarische gebouwen, etc.) met zonnepanelen worden volgelegd. Daarnaast is er 5 PJ grondgebonden zonne-energie nodig. 3,5 PJ daarvan moet binnenstedelijk worden gerealiseerd. Bijvoorbeeld door braakliggende bedrijventerreinen (tijdelijk) in te richten met zonnepanelen. Er blijft dat nog aanvullend 1,5 PJ op te wekken zonne-energie nodig in het landelijk gebied. Dit betekent dat er 1.000 hectare aan grondgebonden zon nodig is. De ambitie is dat in 2025 op minimaal 1.000 hectare in het landelijk gebied energie opgewekt door middel van grondgebonden zonneparken.

1.3 Proces

De afgelopen periode is gesproken met gemeenten, maatschappelijke organisaties, initiatiefnemer en deskundigen over het nieuwe provinciale beleid voor grootschalige zonneparken in het landelijk gebied. Dit heeft geresulteerd in deze bouwstenen.

Enkele belangrijke ijkpunten in de Verkennende fase en Beeldvormende fase zijn:

- Atelierweek zon, juni/juli 2017. Verslagen zijn beschikbaar.
- Rapport 'Zonneparken in het buitengebied van de provincie Flevoland' door Bureau Wing/E&E Advies oktober 2017
- Enquête 'Houding Flevolandse ten opzichte van grondgebonden zonne-energie' door Motivaction augustus 2017
- Mini-symposium Zon 11 oktober 2017

2 Bouwstenen

2.1 Inleiding

In 2030 en verder staat Flevoland bekend als de provincie die draait op duurzame energie. Duurzame energie heeft impact op het (stedelijk en landelijk) ruimtegebruik. De provincie Flevoland biedt in de Omgevingsvisie FlevolandStraks ruimte aan initiatiefnemers om ervoor te zorgen dat er daadwerkelijk ruimte beschikbaar is voor zowel kleinschalige als grootschalige duurzame opwekking van energie. De provincie geeft vanuit haar provinciaal belang ruimte aan het realiseren van de opgave Energie. De provincie Flevoland zet in op het mogelijk maken van opwekken van grondgebonden zonne-energie op minimaal 1.000 hectare in het landelijk gebied. Ervan uitgaande dat tegelijkertijd de ruimte voor zon in het stedelijk gebied zowel op dak als grondgebonden maximaal wordt benut.

Om bovenstaande mogelijk te maken, laat de provincie het huidige beleid los. Dit betekent dat onderdelen uit het Omgevingsplan 2006 worden herzien en geschrapt. Daarvoor in de plaats komt nieuw beleid.

2.2 Het beleidskader 'Ja, mits...'

De provincie Flevoland beseft dat de omgang met deze relatief nieuwe vorm van energieopwekking het beste in een dialoog met experts, initiatiefnemers en gemeenten vorm kan krijgen. De provincie Flevoland geeft gemeenten met de bouwstenen de ruimte om zelf beleid te maken en hierdoor mee te bewegen met de maatschappelijke vraag betreffende grootschalige zonneparken in het landelijk gebied. Dit beleid is 'ja, mits'. De provincie biedt geen pasklaar antwoord voor ieder initiatief, maar scheidt kaders. Binnen de hieronder genoemde bouwstenen ontstaat er ruimte voor gemeenten om invulling te geven aan het mogelijk maken van grootschalige ontwikkeling van zonneparken in het landelijke gebied.

2.3 Hoofdopzet en bouwstenen

Hoofdopzet van het beleid vindt zijn oorsprong in de Omgevingsvisie. Mede leidend in dit proces zijn de opgaven Ruimte voor initiatief en het Verhaal van Flevoland. De principes uit de Omgevingsvisie 'verrijk met eigenheid', 'doe mee en draag bij' en 'mensen maken Flevoland' vormen de accenten bij de afweging.

Flevoland vormt de ‘grondplaat’ waarop de bouwstenen invulling geven aan de opgave om grondgebonden zonne-parken mogelijk te maken in het landelijk gebied.

Uitgangspunt bij het mogelijk maken van initiatieven zijn de volgende bouwstenen:

Bouwsteen I Initiatief staat centraal

We bieden ruimte aan initiatief. De provincie staat een benadering voor vanuit het initiatief, die bijdraagt aan de opgave, aan het verhaal van Flevoland en dat economische dragers biedt voor het landelijk gebied.

Juist deze bouwsteen zorgt ervoor dat initiatieven integraal worden benaderd vanuit ruimtelijk, maatschappelijk en economisch perspectief. We willen niet alleen ruimtelijk ruimte voor initiatief bieden, maar ook ruimte bieden aan gemeenten om initiatieven mogelijk te maken. Als overheden willen we samen die ruimte bieden.

Centraal in deze bouwsteen staat: ‘Ja, mits’, ‘Eén overheid’, ‘Nieuwe verbindingen met samenleving leggen’.

Bouwsteen II Opgave voorop

Vanuit het provinciaal belang staat het invulling geven aan de opgave Duurzame Energie voorop. Dit is de regionale opgave om te komen tot een energieneutraal Flevoland in 2030. De opgave Duurzame Energie is één van de opgaven uit de Omgevingsvisie. Van belang is de afstemming tussen meer duurzame energie, ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke betrokkenheid. Deze bouwsteen zorgt ervoor dat initiatieven versterkend werken op de opgaven.

Bouwsteen III Bundel en combineer waar mogelijk

Bundel zonneparken zoveel mogelijk bij bestaande dragende (ruimtelijke) structuren (bijvoorbeeld doordat er een relatie is tussen opwekking en gebruik, of dat duurzame energie als ‘productielandschap’ wordt ervaren). Dit passend bij de maat en schaal van de omgeving. Zorg waar mogelijk voor meervoudig ruimtegebruik. Maak maximaal gebruik van bestaande (infra)structuur, bijv. kabels, windopstellingen, etc..

Deze bouwsteen is ook bedoeld om van initiatieven te bundelen, bijvoorbeeld organisatorisch of door initiatieven met elkaar te verbinden.

Bouwsteen IV Houdt rekening met (landschappelijke) kwaliteiten

Sluit aan bij kwaliteiten en kenmerken van de omgeving en het Verhaal van Flevoland, versterk deze waar mogelijk. Een zonnepark wordt daarmee meer onderdeel van het omringende landschap en de functionele leefomgeving, in plaats van een geïsoleerd technisch element. De omvang is afhankelijk van omgevingskenmerken, passend bij de schaal van het landschap, van die plek.

Bouwsteen V Een zonnepark is tijdelijk

Zonneparken zijn alleen toegestaan op basis van de technisch-economische levensduur. Zorg voor een evaluatiemoment of leg in een anterieure overeenkomst vast dat de gebruikte locaties na maximaal 25 jaar weer terug moeten kunnen worden gebracht in hun oorspronkelijke functie.

Bouwsteen VI Betrokkenheid en Draagvlak

Zorg ervoor dat Flevolandse burgers kunnen profiteren van het zonnepark. Dit kan bijvoorbeeld door financiële participatie mogelijk te maken. Of door de omgeving goed te betrekken bij initiatieven. Of lokale initiatieven mogelijk te maken. Een initiatiefnemer moet aantonen op welke wijze hij invulling geeft aan participatie. Deze bouwsteen beoogt de Flevolander te helpen bij het invullen van zijn eigen energieopgave. Op deze manier kan de Flevolander zijn eigen energie opwekken. Initiatiefnemers hebben een inspanningsverplichting om draagvlak te creëren. De provincie Flevoland vindt betrokkenheid van burgers en bedrijven bij de ontwikkeling en exploitatie van zonneparken belangrijk.

3 Instrumentarium

3.1 Instrumentarium

Deze Bouwstenennotitie vormt de kaderstelling voor het beleid om de opwek van grondgebonden zonne-energie mogelijk te maken. In het kader van het ruimtelijk instrumentarium kan uitwerking hiervan plaatsvinden in een Structuurvisie Zon. Dit instrument past bij het provinciale belang en past in de geest van de nieuwe Omgevingswet. Een Structuurvisie Zon krijgt positie als uitwerking van de Omgevingsvisie in het Programma Energie. Andere mogelijkheid is het opstellen van een Handreiking Zon.

3.2 Monitoring & Evaluatie

De provincie Flevoland monitort de voortgang van de opgave door met gemeenten in gesprek te zijn en blijven. Op basis van een evaluatie toetsen we de effectiviteit van het beleid en wordt het beleid desgewenst bijgesteld. Bijstelling kan zowel betrekking hebben op het remmen als op het accelereren van de bijdrage aan grootschalige energieopwekking door middel van zonne-energie.

3.3 Faciliteiten

Om het beleid de juiste uitwerking te laten krijgen, kan de provincie Flevoland ervoor kiezen om faciliteiten te bieden. Deze zijn bijvoorbeeld gericht op kennisuitwisseling (bijv. Platform Zon), het aanjagen van projecten (bijv. Aanjaagteam) en om ontwikkeling te bevorderen (bijv. Fonds Bevordering Flevolandse Zonne-energie).